

УДК 316.42:338.001.36

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/29.7>**Чалюк Ю.О.**кандидат економічних наук, доцент
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4128-392X>

ІНДЕКСНА ОЦІНКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДИНАМІКИ

Соціально-економічний розвиток є складним процесом, який має розглядатися в багатовимірному плані. Тому для порівняльних досліджень використовуються різні показники, які враховують цю складність. Світовий досвід свідчить про наявність значних асиметрій у соціально-економічному розвитку країн та регіонів. Необхідно переглянути методикою оцінки рівня соціально-економічного розвитку та розширити її застосувавши індексний метод прогнозування. Для цього потрібно визначити індекси, які оцінюють рівень соціально-економічного розвитку на глобальному, регіональному та локальному рівнях, дослідити відмінності у методології оцінки, розглянути поточний рівень та динаміку соціально-економічного розвитку, провести індивідуальні міжкрайнові порівняння. У результаті порівняння визначити країни-лідери та країни-аутсайтери за соціально-економічним розвитком.

Ключові слова: соціально-економічний розвиток, індексний метод, рейтингова оцінка, світові індекси, конкурентні позиції, глобалізація.

Постановка проблеми. В контексті глобальних трансформацій, що відбуваються у соціально-економічному та політико-технологічному середовищі, відбувається розквітання внутрішнього середовища як національної, так і регіональної економік, що перешкоджає стабільному зростанню глобального добробуту. Саме тому моніторинг та аналіз показників соціально-економічного розвитку сприяє реалізації національних і регіональних стратегій розвитку в умовах економічної кризи, соціально-політичної нестабільності та напруги. Проаналізований комплекс індексів соціально-економічного розвитку на глобальному, регіональному та локальному рівнях можуть сформувавши відповідну систему моніторингу соціально-економічного розвитку на макро-, мезо-, та мікро рівні і, як наслідок, своєчасно виявити існуючі соціально-економічні дисбаланси.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні вчені досліджують проблематику моніторингу рівня соціально-економічного розвитку. Зокрема, слід відзначити праці відомих українських вчених економістів, зокрема: Галушки З. [1], Горбатова В. [2], Каленюк І. [3; 4], Кириленко В. [5], Кирилюк В. [6], Москаленко О. [7], Перегуди Ю. [8; 9], Пустовіт Б. [10], Рябоконя І., Цимбал Л., Шандар А. [11], Ярошенка І. Закордонні вчені, які вивчають підходи до моніторингу рівня соціально-економічного розвитку та вказують на потребу їх удосконалення, працюють над покращенням методологічних прийомів статистичного спостереження, збору та аналізу інформації про соціально-економічні процеси: Андес С. [16], Ахмад Е. [12], Баймуратов О. [13], Мандел А. [20], Наз А., Офер А. [14], Седлачек Т. [15].

Метою статті є аналіз динаміки рівня соціально-економічного розвитку країн світу в умовах глобалізації на основі моніторингу позицій держав за допомогою індексного методу.

Виклад основного матеріалу. З точки зору наукового аналізу автор систематизує інформацію та поділяє міжнародні рейтингові компанії на ті, які оцінюють соціально-економічне становище країни (Німецька

соціально-економічна панель, Справжній індикатор прогресу Гаваїв, Шотландський індекс множинної депривації), регіону (Індекс регіонального добробуту ОЕСР) та надають комплексну/глобальну інформацію (Індекс процвітання Легатум, Індекс глобального добробуту Інституту Геллапа, Всесвітній індекс щастя, Індекс «де народитися» («where-to-be-born» index), Індикатор справжнього прогресу, Індекс якості національності Келіна та Коченова).

Індекс процвітання Легатум (Legatum Prosperity Index) пропонує унікальне розуміння того, як формується та змінюється рівень добробуту у 167 країнах світу за 12 параметрами (безпека та захист, природне середовище, освіта, здоров'я, умови життя, економічна якість, інфраструктура та доступ до ринку, умови підприємництва, інвестиційне середовище, соціальний капітал, урядування, особиста свобода) та 67 підпараметрами [17]. Лідерами рейтингу стали Данія, Швеція та Норвегія. Україна посіла 74 місце. У 2023 році аналітики центру Legatum Institute зазначили, що рівень процвітання продовжує знижуватися в усьому світі через загальну тенденцію до погіршення діяльності інститутів і демократичних процесів. На найелементарнішому рівні життя людей продовжує покращуватися, причому найменш процвітаючі країни демонструють прогрес і конвергенцію в аспектах умов життя (харчування, базові послуги, житло та захист). Проте розрив між найбільш процвітаючими та найменш процвітаючими країнами світу зростає, найменш процвітаючі країни стають менш безпечними через ослаблення економіки та інститутів (див. рис. 1).

Всесвітній індекс щастя (HPI, The Happy Planet Index) – це міжнародний індекс, що показує добробут людей та стан навколишнього середовища в 152 країнах світу [19]. Оцінка проводиться на основі 3 параметрів: очікувана тривалість життя (за даними Програми розвитку ООН (ПРООН), добробут (якість життя від 1 до 10 за даними *The Gallup World Poll*), екологічний слід (вплив громадянина на навколишнє середовище

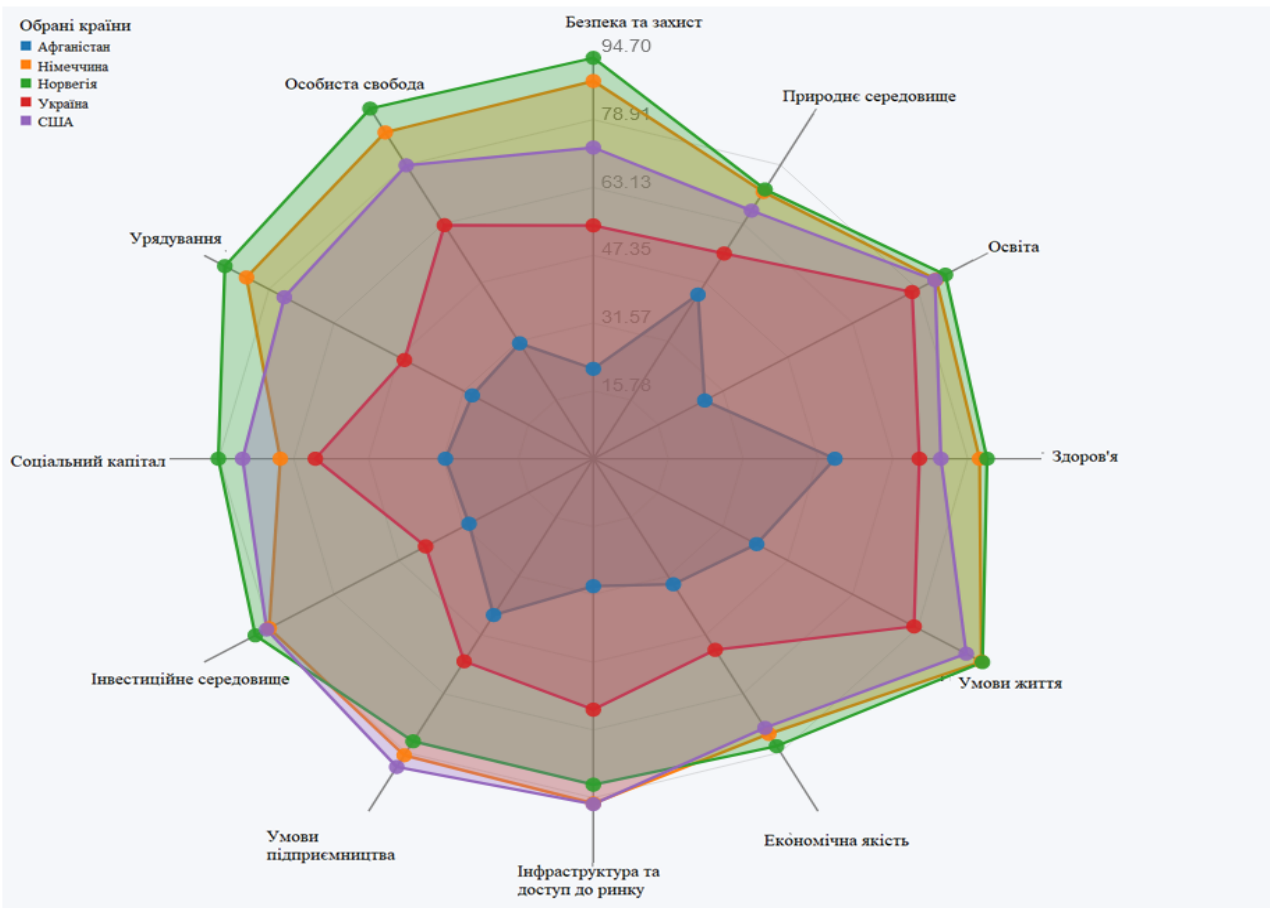

Рисунок 1 – Порівняння рівня добробуту США, України, Норвегії, Німеччини та Афганістану за 12 параметрами у 2023 році

Джерело: [17]

за даними Global Footprint Network). У 2019 році Україна посіла 103 місце. Парадокс Індексу щастя в тому, що населення бідних країн відчуває себе більш щасливим ніж розвинених (див. рис. 2). У 2017 році Нобелівський лауреат Даніель Канеман, запропонував включити в національну статистику кожної країни також *індекс страждання*, де основними параметрами будуть –рівень безробіття, кількість інвалідів і показники прибутку [20].

Індекс глобального добробуту Інституту Геллана (Gallup Global Wellbeing Index) оцінює добробут населення 155 країн (98% населення світу) за 5 складовими: здоров'я, професія, фінанси, соціальні зв'язки та громадська залученість. Ці елементи взаємопов'язані, кожен з них впливає один на одного. У результаті дослідженням встановлено, що 66% людей досягають успіху принаймні в одній з цих сфер, однак лише 7% є успішними в усіх п'яти [18].

Шотландський індекс множинної депривації (SIMD, The Scottish Index of Multiple Deprivation) – офіційний інструмент уряду Шотландії для визначення областей концентрації депривації шляхом поділу території країни на 6505 зон [21], їх оцінку за 7 параметрами (дохід, працевлаштування, освіта, житло, здоров'я, злочинність і географічне розташування), які включають 32 індикатори (включно з індикаторами,

пов'язаними з географічним доступом до ключових послуг, особливо у сільській місцевості). Отримані далі по кожному параметру сумуються і дають кінцевий результат, який показує місце окремої зони у рейтингу від 1 (найбільш депривована) до 6505 (найменш депривована). SIMD визначає нездолені території, а не нездолених осіб (див. рис. 3).

Німецька соціально-економічна панель (The German Socio-Economic Panel, SOEP) – це дослідження, які проводилось на основі опитування 15 000 приватних домогосподарств (30 000 людей) у ФРН з 1984 по 2020 рік німецьким інститутом розвитку науки у Берліні (DIW Berlin). Параметри оцінки включають склад домогосподарства, зайнятість, професію, заробіток, показники здоров'я та задоволеності життям. Оскільки щороку опитують тих самих людей, можна відстежувати довгострокові психологічні, економічні та соціальні зміни [22].

Справжній індикатор прогресу Гавайїв (Hawai'i's Genuine Progress Indicator, HI GPI) – є показником економічного добробуту, що відображає витрати та вигоди від економічної діяльності. Хоча GPI виражається як одне річне число, його можна розкласти на складові частини, які складаються з показників, пов'язаних з економікою, а також соціальними та екологічними змінами. Дивлячись на загальний GPI з 2000 по 2020 роки,

RANK	COUNTRY	Life expectancy [Ⓞ]	Wellbeing [Ⓞ]	Ecological footprint [Ⓞ]	HPI SCORE and change since 2018
1st	COSTA RICA	80.3 years	7.00/10	2.65 gha/p	62.1 (-1.2)
2nd	VANUATU	70.5 years	6.96/10	1.62 gha/p	60.4 (+0.8)
3rd	COLOMBIA	77.3 years	6.35/10	1.90 gha/p	60.2 (+2.7)
29th	GERMANY	81.3 years	7.04/10	4.44 gha/p	52.7 (+0.2)
38th	NORWAY	82.4 years	7.44/10	5.51 gha/p	50.9 (+0.7)
55th	PARAGUAY	74.3 years	5.65/10	2.80 gha/p	47.6 (+0.7)
94th	CHINA	76.9 years	5.14/10	3.74 gha/p	41.9 (+0.1)
103rd	UKRAINE	72.1 years	4.70/10	2.64 gha/p	40.9 (+0.4)
122nd	UNITED STATES OF AMERICA	78.9 years	6.94/10	8.21 gha/p	37.4
139th	BAHRAIN	77.3 years	7.10/10	9.80 gha/p	33.6 (+0.1)
140th	KUWAIT	75.5 years	6.11/10	7.77 gha/p	33.3 (+0.2)
146th	AFGHANISTAN	64.8 years	2.38/10	0.73 gha/p	29.4 (-2.1)
152nd	QATAR	80.2 years	6.37/10	15.04 gha/p	24.3

Рисунок 2 – Порівняння рівня щастя у США, Україні, Норвегії, Німеччині та Афганістані за 3 параметрами у 2019 році

Джерело: [19]

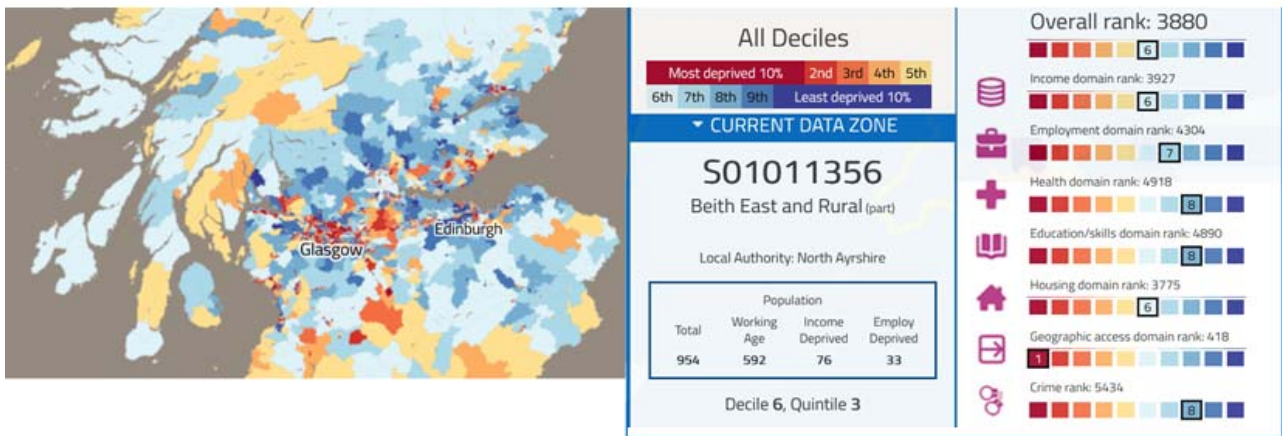

Рисунок 3 – Шотландський індекс множинної депривації

Джерело: [21]

Гаваї справді прогресували в середньому на 1,5 відсотка щороку [23].

Індекс «де народитися» («where-to-be-born» index) минула назва Quality-of-life index (індекс якості життя, QLI) розроблений компанією Economist Intelligence Unit у 2013 році для вимірювання якості життя до 2030 року. Індекс демонструє найкращі життєві можливості для людей народжених у 2013 до моменту настання їх повноліття (2030 рік). Індекс сформований на основі методу опитування щодо задоволеності жит-

тям у 80 країнах світу від 1 до 10 за 11 параметрами: матеріальний добробут, очікувана тривалість життя при народженні, якість сімейного життя (кількість розлучень), політична свобода, наявність роботи (рівень безробіття), клімат, особиста фізична безпека (показник вбивств), якість життя громади (членство в громадських організаціях), врядування (рівень корупції), гендерна рівність (частка жінок, які займають місця в національних палатах зборів). У першу десятку країн найкращих для народження увійшли: Швейцарія (8,22),

Австралія (8,12), Норвегія (8,09), Швеція (8,02), Данія (8,01), Сінгапур (8,00), Нова Зеландія (7,95), Нідерланди (7,94), Канада (7,81) і Гонконг (7,80). Одними з найважливіших факторів, що сприяють такому високому рейтингу – можливість накопичення багатства та довіра до державних установ [7]. *Найгірші місця для народження*: Індонезія (5,54), Росія (5,31), Сирія (5,29), Казахстан (5,20), Пакистан (5,17), Ангола (5,09), Бангладеш (5,07), **Україна (4,98)**, Кенія (4,91), Нігерія (4,74). Основні фактори, що впливають на низьку оцінку: політична нестабільність, примусова праця, майже відсутня інфраструктура охорони здоров'я та освіти (див. рис. 4).

Індикатор справжнього прогресу (GPI, Genuine progress indicator) оцінює добробут нації, шляхом включення екологічних та соціальних факторів, які не вимірюються ВВП [25]. GPI доцільно використовувати в екологічній або «зеленій» економіці, оцінці сталого розвитку країни та інклюзивних типах економіки. Цей показник враховує екологічний та вуглецевий сліди, які підприємства створюють або усувають, у тому числі у формі виснаження ресурсів, забруднення та довгострокової шкоди навколишньому середовищу. ВВП є одноразовою вигодою, що не включає екологічний та вуглецеві сліди. GPI зараховує початкове забруднення як втрату, а не як прибуток, що зазвичай дорівнює сумі, яку коштуватиме очищення пізніше, плюс вартість будь-якого негативного впливу, який забруднення матиме згодом. Дані такого індексу можуть змусити компанії оплачувати витрати на забруднення, які вони створюють (замість того, щоб уряд чи суспільство несли ці витрати), оподатковуючи їхні товари пропорційно їхнім негативним екологічним і соціальним наслідкам.

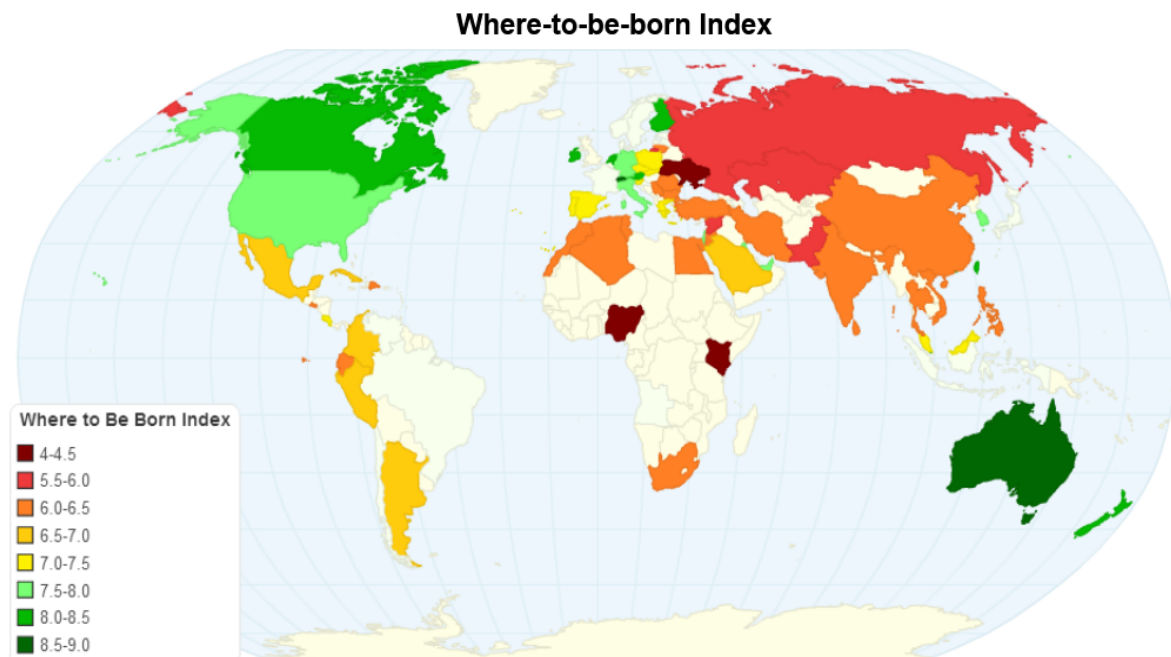
GPI – це спроба визначити:

- чи впливає екологічне та соціальне середовище на виробництва та споживання в країні;
- чи є ці фактори негативними або позитивними для загального здоров'я та добробуту країни.

Прихильники GPI стверджують, що показник може більш надійно вимірювати економічний прогрес, оскільки він дає зрозуміти різницю у зрушенні «основи вартості» продукту, де головним стає не тільки отримання прибутку від його реалізації, а й наявність корисного екологічного та соціального ефекту у майбутній перспективі.

Можна провести зв'язок між ВВП та ІСП аналогічний зв'язку між валовим прибутком компанії та чистим прибутком. Чистий прибуток – це валовий прибуток мінус понесені витрати, тоді як GPI – це ВВП (вартість усіх вироблених товарів і послуг) мінус екологічні та соціальні витрати.

Індекс якості національності Келіна та Коченова (*Kälin and Kochenov's Quality of Nationality Index, QNI*) є першим індексом який оцінює якість 160 національностей у всьому світі [26]. Для надійного порівняння національностей важливо враховувати як внутрішні, так і зовнішні фактори. До внутрішніх чинників належать (див. рис. 5): *людський розвиток* (дані Індексу людського розвитку), *економічна потужність* (частка країни у світовому ВВП за ПКС), *мир і стабільність* (дані Глобального індексу миру (GPI)). До зовнішніх чинників належать: *можливість вільно подорожувати* маючи певне громадянство та *свобода поселення*, а також *врахування рівня людського розвитку та економічної потужності кожної можливої країни, куди може поїхати чи оселитися особа певної національності*.

Чим більший показник, тим краще.

**Рисунок 4 – Індекс «where-to-be-born»:
країни з найвищим та найнижчим результатом з 2013 по 2030 роки**

Джерело: [24]

Рисунок 5 – Порівняння української та австралійської національностей враховувати як внутрішні, так і зовнішні фактори

Джерело: [26]

QNI поділяє національності світу на п'ять рівнів: дуже висока якість (вище 75,0%), висока якість (від 50,0% до 74,9%), середня якість (від 35,0% до 49,9%), низька якість (від 20,0% до 34,9%), дуже низька якість (19,9% і нижче). Україна вийшла до національностей з середньою якістю (у 2018 році Україна посіла 75 позицію, показник становив 38,2%).

QNI, опублікований компанією Hart, є результатом успішної співпраці між доктором Крістіаном Кейліном, головою Henley & Partners, світовим лідером у плануванні проживання та громадянства, та доктором Димитрієм Коченовим, професором європейського конституційного права та громадянства в Університеті Гронінгена (Нідерланди). Ключова передумова QNI полягає в тому, що можна порівнювати відносну цінність національностей, а не просто країн. Оскільки громадянство є правовим статусом, який суттєво впли-

ває на життя своїх громадян як на території держави, яка його надала, так і за її межами, знання порівняльної цінності громадянства є надзвичайно важливим.

Індекс регіональний добробут ОЕСР (OECD regional well-being) дозволяє вимірювати рівень добробуту у регіоні та порівняти його з 402 іншими регіонами ОЕСР на основі одинадцяти ключових параметрів якості життя: житло, дохід, робоче місце, спільноти, освіта, задоволеність життям, довкілля, управління, здоров'я, безпека, баланс між роботою та особистим життям (див. рис. 6).

Висновки. Досягнення збалансованого розвитку держави можливо за умови урахування економічних, соціальних, екологічних, технологічних та політичних складових. Оцінка соціально-економічного становища країни за допомогою індексного методу, шляхом порівняння її показників з еталоном (найкраще

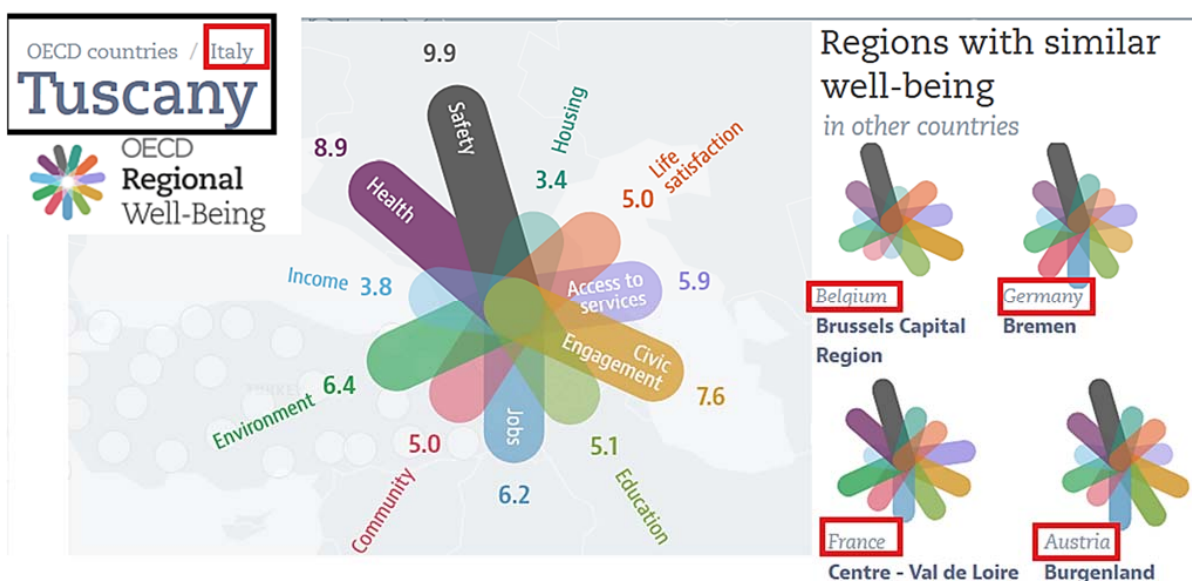

Рисунок 6 – Порівняння рівня добробуту регіону Тоскана (Італія) з іншими регіонами

Джерело: [27]

значення показника за певний період: місяць, квартал, рік, 3 роки, 5 років) допомагає визначити ефективність та дієвість державної політики щодо соціального захисту та забезпечення населення; запропонувати заходи щодо стимулювання соціально-економічного розвитку країни, побудувати коротко-, середньо-, та довгострокові прогнози розвитку держави. Прове-

дене комплексне порівняльне дослідження на основі індексного методу оцінювання соціально-економічного стану країни, визначення переваг та недоліків, сильних та слабких сторін розвитку сприятиме розробленню методичного підходу щодо оцінювання соціально-економічного розвитку та повоєнного відновлення України.

Список використаних джерел:

1. Галушка З., Запукхляк В., Клевчик Л., Лусте О., Сторошук Б. Вплив господарського менталітету на соціально-економічний розвиток. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. Вип. 1(42). С. 283–292.
2. Горбатов В.М., Ярошенко І.В. Світовий досвід оцінки соціально-економічного розвитку країн та їх регіонів. *Бізнес Інформ*. 2016. № 4. С. 44–50.
3. Kalenyuk, I., Tsymbal, L. The impact of intellectual factors in economic development of a country: a cluster analysis. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2020. Vol. 3(34). P. 330–342.
4. Kalenyuk, I., Tsymbal, I. Assessment of the intellectual component in economic development. *Scientometrics*. 2021. Vol. 126(6). P. 4793–4816.
5. Кириленко В., Чалюк Ю. Інноваційність економік світу. *Підприємництво та інновації*. 2020. Вип. 15. С. 7–14.
6. Kyryliuk V., Ryabokon I. Role of social sphere in ensuring quality of working life. *VUZF review*. 2021. Vol. 6(3). P. 66–77.
7. Moskalenko O., Zaitsev Y. *Civilization Principles of Transformation of Values of Economic and Society Development under the Conditions of Artificial Intelligence Expansion. Economic Studies*. 2022. Vol. 8. P. 65–86.
8. Перегуда Ю.А. Вдосконалення європейського вектора зовнішньоекономічної політики України: напрями та перспективи. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія «Економічна». Серія «Юридична»*. 2021. Вип. 30. С. 111–117.
9. Перегуда Ю.А. Удосконалення державної політики у сфері формування конкурентоспроможності продукції тваринництва в умовах протидії економічним викликам. *Академічні візії*. № 15. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/161> (дата звернення: 24.10.2023).
10. Пустовіт Б.О., Шандар А.М. Соціальний розвиток в Україні в контексті активізації діяльності соціального бізнесу. *Бізнес Інформ*. 2022. № 3. С. 60–66.
11. Шандар А.М. Обґрунтування показників оцінювання якості життя сільського населення у відповідності до концепції сталого розвитку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент»*. 2020. № 43. С. 206–209.
12. Naz A., Ahmad E. Driving Factors of Globalization: An Empirical Analysis of the Developed and Developing Countries. *Business & Economic Review*. 2018. Vol. 10(1). P. 133–158.
13. Baimuratov U. Harmony of Economy and Society: The Paradigm of “D+3D”, Laws, and Problems. Bloomington. 2014. P. 352.
14. Ofer A. Relative Thinking Theory. *Journal of Behavioral and Experimental Economics (formerly The Journal of Socio-Economics)*. 2007. Vol. 36 (1). P. 1–14.
15. Kmenta J., Sedlacek T. Economics of Good and Evil: The Quest for Economic Meaning from Gilgamesh to Wall Street. *Business Economics*. 2013. Vol. 48. P. 205–206.
16. Atkinson R., Andes S. The 2010 State New Economy Index. Benchmarking Economic Transformation in the States. URL: https://www.kauffman.org/wp-content/uploads/2010/11/snei_2010_report.pdf (дата звернення: 24.10.2023).
17. Legatum Prosperity Index. URL: <https://www.prosperity.com/feed/has-prosperity-converged-or-diverged-around-world> (дата звернення: 24.10.2023).
18. Gallup Global Wellbeing Index. URL: <https://news.gallup.com/> (дата звернення: 24.10.2023).
19. The Happy Planet Index. URL: <https://happyplanetindex.org/countries/> (дата звернення: 24.10.2023).
20. Kahneman D., Mandel A. Why Nobel Prize Winner Daniel Kahneman Gave Up on Happiness. URL: <https://www.haaretz.com/israel-news/2018-10-07/ty-article-magazine/premium/why-nobel-prize-winner-daniel-kahneman-gave-up-on-happiness/0000017f-e650-df5f-a17f-ffde36ed0000> (дата звернення: 24.10.2023).
21. Scottish Index of Multiple Deprivation. URL: <https://simd.scot/#/simd2020/BFTTFTT/8.569598017475307/-5.0746/57.1840> (дата звернення: 24.10.2023).
22. The German Socio-Economic Panel (SOEP). URL: <https://www.eui.eu/research/library/researchguides/economics/statistics/dataportal/gsoep/#Datadescription> (дата звернення: 24.10.2023).
23. Hawai'i's Genuine Progress Indicator. URL: <https://dbedt.hawaii.gov/economic/hawaii-genuine-progress-indicator-hi-gpi/> (дата звернення: 24.10.2023).
24. Where-to-be-born» index. URL: <https://www.laenderdaten.de/indizes/where-to-be-born-index.aspx>. (дата звернення: 24.10.2023).
25. Genuine Progress Indicator (GPI): Definition, Formula, Vs. GDP. URL: <https://www.investopedia.com/terms/g/gpi.asp> (дата звернення: 24.10.2023).
26. Kálin and Kochenov's Quality of Nationality Index. URL: <https://www.nationalityindex.com/> (дата звернення: 24.10.2023).
27. OECD regional well-being. URL: <https://www.oecdregionalwellbeing.org/> (дата звернення: 24.10.2023).

References:

1. Halushka Z., Zapukhlyak V., Klevchik L., Luste O., Storoshchuk B. (2022). The influence of economic mentality on socio-economic development. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 1(42), pp. 283–292.
2. Horbatov V., Yaroshenko I. (2016). Svitoviy dosvid otsinky sotsialno-ekonomichnoho rozvytku krain ta yikh rehioniv [Global Experience as to Evaluation of the Socio-Economic Development of Countries and their Regions]. *Biznes Inform*, vol. 4, pp. 44–50.
3. Kalenyuk, I., Tsymbal, L. (2020). The impact of intellectual factors in economic development of a country: a cluster analysis. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, vol. 3(34), pp. 330–342.

4. Kalenyuk, I., Tsybal, I. (2021). Assessment of the intellectual component in economic development. *Scientometrics*, vol. 126(6), pp. 4793–4816.
5. Kyrylenko V., Chaliuk Yu. (2020) Innovatsiist ekonomik svitu [Innovation of world economies]. *Pidpriumnytstvo ta innovatsii*, vol. 15, pp. 7–14.
6. Kyryliuk V., Ryabokon I. (2021) Role of social sphere in ensuring quality of working life. *VUZF review*, vol. 6(3), pp. 66–77.
7. Moskalenko O., Zaitsev Y. (2022) *Civilization Principles of Transformation of Values of Economic and Society Development under the Conditions of Artificial Intelligence Expansion. Economic Studies*, vol. 8, pp. 65–86.
8. Pehuda Yu.A. (2021) Vdoskonalennia yevropeiskoho vektora zovnishnoekonomichnoi polityky Ukrainy: napriamy ta perspektyvy [Improving the European vector of Ukraine's foreign economic policy: directions and prospects]. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. Seriiia «Ekonomichna». Seriiia «Yurydychna»*, vol. 30, pp. 111–117.
9. Pehuda Yu.A. (2023). Udoskonalennia derzhavnoi polityky u sferi formuvannia konkurentospromozhnosti produktsii tvarynnytstva v umovakh protydii ekonomichnym vyklykam. [Improvement of state policy in the sphere of formation of competitiveness of animal husbandry products in the conditions of countering economic challenges]. *Akademichni vizii*, vol. 15. Available at: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/161> (accessed 24 October 2023).
10. Pustovit B.O., Shandar A.M. (2022). Social Development in Ukraine in the Context of Intensifying Social Business. *Business Inform*, vol. 3, pp. 60–66.
11. Shandar A.M. (2020) Obruntuvannia pokaznykiv otsiniuvannia yakosti zhyttia silskoho naseleння u vidpovidnosti do kontseptsii staloho rozvytku [Justification of indicators for assessing the quality of life of the rural population in accordance with the concept of sustainable development]. *Naukovi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriiia: «Ekonomika i menezhment»*, vol. 43, pp. 206–209.
12. Naz A., Ahmad E. (2018). Driving Factors of Globalization: An Empirical Analysis of the Developed and Developing Countries. *Business & Economic Review*, vol. 10(1), pp. 133–158.
13. Baimuratov U. Harmony of Economy and Society: The Paradigm of “D+3D”, Laws, and Problems. Bloomington. 2014. P. 352.
14. Ofer A. (2007) Relative Thinking Theory. *Journal of Behavioral and Experimental Economics (formerly The Journal of Socio-Economics)*, vol. 36 (1), pp. 1–14.
15. Kmenta J., Sedlacek T. (2013) Economics of Good and Evil: The Quest for Economic Meaning from Gilgamesh to Wall Street. *Business Economics*. Vol. 48, pp. 205–206.
16. Atkinson R., Andes S. (2010). The 2010 State New Economy Index. Benchmarking Economic Transformation in the States. Available at: https://www.kauffman.org/wpcontent/uploads/2010/11/snei_2010_report.pdf (accessed 24 October 2023).
17. Legatum Prosperity Index. Available at: <https://www.prosperity.com/feed/has-prosperity-converged-or-diverged-around-world> (accessed 24 October 2023).
18. Gallup Global Wellbeing Index. Available at: <https://news.gallup.com/> (accessed 24 October 2023).
19. The Happy Planet Index. Available at: <https://happyplanetindex.org/countries/> (accessed 24 October 2023).
20. Kahneman D., Mandel A. Why Nobel Prize Winner Daniel Kahneman Gave Up on Happiness. Available at: <https://www.haaretz.com/israel-news/2018-10-07/ty-article-magazine/.premium/why-nobel-prize-winner-daniel-kahneman-gave-up-on-happiness/0000017f-e650-df5f-a17f-ffde36ed0000> (accessed 24 October 2023).
21. Scottish Index of Multiple Deprivation. Available at: <https://simd.scot/#/simd2020/BFTTFTT/8.569598017475307/-5.0746/57.1840/> (accessed 24 October 2023).
22. The German Socio-Economic Panel (SOEP). Available at: <https://www.eui.eu/research/library/researchguides/economics/statistics/dataportal/gsoep#Datadescription> (accessed 24 October 2023).
23. Hawai'i's Genuine Progress Indicator. Available at: <https://dbedt.hawaii.gov/economic/hawaii-genuine-progress-indicator-hipi/> (accessed 24 October 2023).
24. Where-to-be-born» index. Available at: <https://www.laenderdaten.de/indizes/where-to-be-born-index.aspx> (accessed 24 October 2023).
25. Genuine Progress Indicator (GPI): Definition, Formula, Vs. GDP. Available at: <https://www.investopedia.com/terms/g/gpi.asp> (accessed 24 October 2023).
26. Kälin and Kochenov's Quality of Nationality Index. Available at: <https://www.nationalityindex.com/> (accessed 24 October 2023).
27. OECD regional well-being. Available at: <https://www.oecdregionalwellbeing.org/> (accessed 24 October 2023).

Chaliuk Yuliia

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

INDEX EVALUATION OF SOCIO-ECONOMIC DYNAMICS

Socio-economic development is a complex process that must be considered in a multidimensional way. Therefore, for comparative studies, various indicators are used that take this complexity into account. World experience shows the presence of significant asymmetries in the socio-economic development of countries and regions. It is necessary to review the methodology of assessing the level of socio-economic development and expand it by applying the index method of forecasting. To do this, it is necessary to define indices that assess the level of socio-economic development at the global, regional and local levels, to investigate the differences in assessment methodology, to consider the current level and dynamics of socio-economic development, to conduct individual cross-country comparisons. As a result of the comparison, determine the leader countries and the outsider countries in terms of socio-economic development. Various socio-economic systems and their economies suffer different kinds of economic shocks. The lack of a complex methodology for the assessment of a socio-economic system's resilience to economic shocks is one of the main obstacles to assessing the ability of the system to resist economic upheavals; it also impedes the development of efficient resilience promotion strategies. The search for alternative indicators of development has witnessed the development

of a variety of socio-economic indices of development. These indices integrate various social, political, economic, technological aspects of development in measurement. Socio-economic indicators are the basis for understanding the situation in the country and the region, their development. Socio-economic indicators include data on education, gender, poverty, housing, amenities, employment and other economic indicators. These indicators for both the country and the region will help identify the country's and region's strengths and weaknesses, identify opportunities and threats to ensure the progressive development of the economic system, and contribute to the development of a methodical approach to assessing the socio-economic development and post-war recovery of Ukraine.

Key words: *socio-economic development, index method, rating assessment, world indices, competitive positions, globalization.*

JEL classification: I31, I39, O57, P51
